

Ng&#225;i &#225;i ai cũng ti&#225;c nu&#225;i sao không b&#225; thêm th&#225;i gian g&#225;n gửi ng&#225;i thân, gi&#225; thì quá mu&#225;n, ng&#225;i thân đã vĩnh vi&#225;n làm m&#225;t chuy&#225;n đi xa.

*Tác gi&#225; là dân B&#225;c California, hi&#225;n là m&#225;t Facilitator -giúp&#225; h&#225;ng đ&#225;n nh&#225;ng bu&#225;i h&#225;c th&#225;o nói v&#225; h&#225; th&#225;ng h&#225;c đ&#225;ng t&#225;i California&#225;*



Vào tu&#225;n &#225; th&#225; hai c&#225;a đ&#225;u tháng Gi&#225;ng năm nay kh&#225;p n&#225;c M&#225; cùng ch&#225;u c&#225;nh th&#225;i ti&#225;t b&#225;t th&#225;ng, m&#225;a, bão, tuy&#225;t, &#225;t. Riêng t&#225;i vùng B&#225;c Cali ch&#225; trong ba ngày liên ti&#225;p đã có nhi&#225;u tr&#225;n đ&#225;ng đ&#225;t t&#225;ng đ&#225;i đáng k&#225; v&#225;i đ&#225; Richter scale t&#225; 3,5 t&#225;i 6,5 đ&#225;. “Life is short,” câu này đ&#225;c ng&#225;i b&#225;n M&#225; c&#225;a Kim nói đi nói &#225;i nhi&#225;u &#225;n hàm ý h&#225;y trân quý hi&#225;n t&#225;i đang có, vì m&#225;t khi th&#225;i gian trôi qua chúng ta có nu&#225;i ti&#225;c v&#225;n không kéo nó &#225;i đ&#225;c. Kho&#225;ng hai tháng nay Kim đã đ&#225;a ti&#225;n 4-5 ng&#225;i thân c&#225;a b&#225;n bè, ng&#225;i &#225;i ai cũng ti&#225;c nu&#225;i sao không b&#225; thêm th&#225;i gian g&#225;n gửi ng&#225;i thân, gi&#225; thì quá mu&#225;n, ng&#225;i thân đã vĩnh vi&#225;n làm m&#225;t chuy&#225;n đi xa.

Th&#225;m thoát th&#225; mà đã g&#225;n 35 năm Kim r&#225;i xa Vi&#225;t Nam. Kim nh&#225; rõ ngày 29 tháng 4 năm &#225;y, sáng s&#225;m ba Kim m&#225;c b&#225; đ&#225; lính và đ&#225;n s&#225; t&#225;i B&#225;n B&#225;ch Đ&#225;ng, Sài-gòn làm vi&#225;c nh&#225; th&#225;ng l&#225; m&#225;c đ&#225;u n&#225;i đó đã b&#225; đ&#225;n pháo kích 4 ngày tr&#225;c đó. Kho&#225;ng hai ti&#225;ng đ&#225;ng h&#225; sau, ba đ&#225;u chi&#225;c xe Vespa tr&#225;c c&#225;nh và h&#225;i thúc gia đ&#225;nh Kim chu&#225;n b&#225; đi theo ba vào s&#225; vì có th&#225; có cách r&#225;i kh&#225;i Sài-gòn. Ba “ra &#225;nh” m&#225;i ng&#225;i ch&#225; đ&#225;c mang theo m&#225;t túi nh&#225; bao g&#225;m hai b&#225; qu&#225;n áo, gi&#225;y t&#225; tùy thân, v&#225;t li&#225;u cá nh&#225;n, và th&#225;c ăn đ&#225;c đ&#225;ng cho hai ngày; túi này không ai xách giùm cho ai, m&#225;nh ai n&#225;y gi&#225; và nh&#225;t là m&#225;t ráng ch&#225;u.

M&#225; Kim dùng đ&#225;ng không mu&#225;n đi vì ông ngo&#225;i v&#225;a ch&#225;y n&#225;n &#225; ngoài Đà N&#225;ng vào ng&#225;i v&#225;n còn y&#225;u, m&#225;i &#225;n không th&#225;y m&#225; Kim &#225; g&#225;n là réo g&#225;i luôn h&#225;i. Còn Kim và b&#225;n đ&#225;a em ch&#225;y l&#225;ng x&#225;ng quanh nhà tìm ki&#225;m nh&#225;ng gì nên đem theo vì n&#225;u đi tr&#225;t &#225;t thì đây có th&#225; là &#225;n cu&#225;i Kim và các em &#225; nhà này. Trong lúc c&#225;nh đang thu đ&#225;n thì ba cho anh c&#225;a Kim xu&#225;ng nhà bác c&#225;a Kim h&#225;i có ai mu&#225;n đi theo không. Tuy nhà bác đồng ng&#225;i nh&#225;ng phút ch&#225;t đ&#225;n gi&#225; lên đ&#225;ng ch&#225; có ng&#225;i con trai c&#225; và bác đi v&#225;i gia đ&#225;nh Kim. M&#225; Kim c&#225; ch&#225;n ch&#225; đ&#225;n dò ch&#225; h&#225; Kim cách chăm sóc ông ngo&#225;i vì không bi&#225;t gia đ&#225;nh có ch&#225;y lo&#225;n đ&#225;c không, hay là ch&#225; đi

tránh đ&#225;n pháo kích r&#225;i nay mai l&#225;i tr&#225; v&#225;.

Loay hoay mãi t&#223; 10 gi&#223; sáng đ&#225;n 1 gi&#223; tr&#223;a gia đình m&#223;i r&#223;i kh&#223;i nhà. M&#223;c đ&#223;u ngoài đ&#223;ng gi&#223; gi&#223;i nghiêm là 24/24 nh&#223;ng Kim v&#223;n th&#223;y nhi&#223;u ng&#223; i t&#223; nhóm này nhóm kia thăm h&#223;i nhau có cách nào r&#223;i thành ph&#223; không. Gia đình Kim có 10 ng&#223; i, g&#223;m 5 ng&#223; i l&#223;n và 5 đ&#223;a nh&#223; cùng đ&#223;u nhau trên 4 chi&#223;c xe. Ba Kim lái xe Vespa ch&#223; m&#223; và hai đ&#223;a em nh&#223; đ&#225;n đ&#223;u, k&#223; đ&#225;n là anh Kim m&#223;i h&#223;c năm đ&#223;u đ&#223;i h&#223;c ch&#223; Kim và đ&#223;a em gái k&#223; trên xe moped c&#223;a anh, em trai Kim t&#223; lái xe đ&#223;p ch&#223;y theo, và anh h&#223; Kim lái xe g&#223;n máy ch&#223; ông bác đi sau cùng. Ba Kim đ&#225;n ph&#223;i lái xe t&#223; đ&#223; trông ch&#223;ng nhau k&#223;o l&#223;i đi l&#223;c. Con đ&#223;ng t&#223; nhà đ&#225;n s&#223; c&#223;a ba, Kim đã thu&#223;c đ&#223;c c&#223;a ph&#223;n đ&#223;ng vì nó cũng đã s&#223; là con đ&#223;ng t&#223; nhà đ&#225;n tr&#223;ng Thiên Ph&#223;c c&#223; mà Kim đã t&#223;ng đi h&#223;c lúc còn &#223; b&#223;c ti&#223;u h&#223;c.

Khi ch&#223;y g&#223;n đ&#225;n s&#223; thì gia đình Kim b&#223; ch&#223;n t&#223;i hàng rào k&#223;m gai. Nh&#223;ng c&#223;nh sát viên và ng&#223; i lính trong b&#223; quân ph&#223;c đeo súng và l&#223;u đ&#225;n đ&#223;y ng&#223; i, h&#223; ch&#223;n m&#223;i ng&#223; i không cho ai v&#223;t hàng rào k&#223;m gai n&#223;u không có tên trong danh sách. Lúc đ&#223;ng ch&#223; xe k&#223; bên ba, Kim m&#223;i c&#223;m th&#223;y mình th&#223;t s&#223; đang ch&#223;y l&#223;n, cái ch&#223;t có th&#223; t&#223;i ngay tr&#223;c m&#223;t mình. Tên ba không có trong danh sách nh&#223;ng ba v&#223;n c&#223; l&#223;n v&#223;i ng&#223; i quân c&#223;nh. Ba đ&#223;a cho h&#223; xem gi&#223;y t&#223; ch&#223;ng minh ba th&#223;t s&#223; làm vi&#223;c trong B&#223;n B&#223;ch Đ&#223;ng, vì Sài-gòn đang b&#223; pháo kích nên ba mu&#223;n có gia đình bên c&#223;nh. Ng&#223; i lính nh&#223;t đ&#223;nh không m&#223; hàng rào và l&#223;i c&#223;m cây súng l&#223;n lên c&#223;. Ba lúc đó cũng rút kh&#223;u súng l&#223;c đeo bên hông ph&#223;i ra ch&#223;ia ngay vào ng&#223; i lính và nói: “Gi&#223;y t&#223; tôi đã trình đ&#223;y đ&#223;, nhi&#223;m v&#223; c&#223;a tôi là tr&#223; v&#223; nhi&#223;m s&#223; làm vi&#223;c. Anh c&#223;n đ&#223;ng là anh không làm tròn nhi&#223;m v&#223; g&#223;c đ&#223;ng c&#223;a anh. Anh có súng, tôi cũng có súng. Ch&#223;a ch&#223;c ai b&#223;n nhanh h&#223;n ai.”

Nh&#223;ng ng&#223; i lính nhìn nhau ch&#223;n ch&#223; vài giây r&#223;i kéo hàng rào ra đ&#223; cho 4 chi&#223;c xe l&#223;t vào và kéo nhanh hàng rào tr&#223; l&#223;i v&#223; trí cũ. T&#223;ng tho&#223;t đ&#223;c c&#223; l&#223;n đó là c&#223; phoong phoong lái xe vào s&#223; c&#223;a ba, nh&#223;ng không ph&#223;i v&#223;y. Ch&#223;y đ&#223;c m&#223;t quãng đ&#223;ng, gia đình Kim l&#223;i b&#223; vài l&#223;n lên tim vì c&#223;nh cũ tái đi&#223;n. Nh&#223; kh&#223;u súng oai phong, gi&#223;ng nói hùng h&#223;n c&#223;a ba, c&#223;ng thêm lon th&#223;u tá trên vai và m&#223;t s&#223; huân ch&#223;ng trên túi, gia đình Kim v&#223;t qua m&#223;y hàng rào k&#223;m gai không khó khăn m&#223;y.

Con đ&#223;ng khi x&#223;a ch&#223; t&#223;n 15-20 phút là đ&#225;n n&#223;i, hôm &#223;y ph&#223;i h&#223;n 1 ti&#223;ng đ&#223;ng h&#223; m&#223;i đ&#225;n s&#223; làm c&#223;a ba. Vào đ&#225;n bên trong Kim th&#223;y ng&#223; i là ng&#223; i, già tr&#223; bé l&#223;n, đ&#223;ng ng&#223; i h&#223;n đ&#225;n, ai cũng có nh&#223;ng chi&#223;c va li đ&#223; m&#223;i màu s&#223;c k&#223; bên. Ba nói h&#223; là bà con thân nhân c&#223;a nh&#223;ng c&#223;p tá c&#223;p t&#223;ng. Đó là lý do t&#223;i sao sáng nay m&#223;i đ&#225;n s&#223; có 1 ti&#223;ng là ba đã quay tr&#223; v&#223; đón gia đình. Ai đ&#223;i ngày th&#223;ng ba là ng&#223; i ph&#223;i chào c&#223;p cao h&#223;n, nh&#223;ng s&#223; vi&#223;c sáng nay ng&#223; i l&#223;i. C&#223;p trên g&#223;p ba tay b&#223;t m&#223;t m&#223;ng, h&#223;i han v&#223;n v&#223;, và sau l&#223;ng h&#223; là c&#223; b&#223;u đoàn th&#223; đi theo vào s&#223;, n&#223;i mà sau tr&#223;n pháo kích cách đ&#223;y 4 ngày thì v&#223;ng nh&#223; chùa bà đ&#223;nh; h&#223;n th&#223;

n&#225;a nhìn ra b&#225;n tàu, ba th&#225;y có nguyên chi&#225;c tàu h&#225;i quân l&#225;n đang đ&#225;u t&#225;i b&#225;n, linh tính báo cho ba bi&#225;t có th&#225; có đ&#225;ng đi.

Ba đ&#225;n m&#225;, Kim và nh&#225;ng đ&#225;a em ng&#225;i yên m&#225;t ch&#225;, còn ba và nh&#225;ng ng&#225;i đàn ông khác trong gia đình đi theo ba đ&#225; thay qu&#225;n áo lính cho thu&#225;n ti&#225;n vi&#225;c đi l&#225;i. Không ai m&#225;c đ&#225;c b&#225;n nào ngoài anh hai vì b&#225;n nào cũng r&#225;ng thùng thình. Trông anh hai th&#225;t gi&#225;ng “lính” vì n&#225;c da anh ng&#225;m ng&#225;m, m&#225;c chi&#225;c áo lính màu xanh rêu trông oai đ&#225;ng đ&#225;, đ&#225;i chân là đôi gi&#225;y nhà binh m&#225;i tinh ch&#225;a dính bùn (v&#225;a l&#225;y trong nhà kho), ch&#225; có cái qu&#225;n tây màu nâu x&#225;m là anh nh&#225;t đ&#225;ng nh&#225;ng không ch&#225;u thay vì m&#225;i mua tu&#225;n tr&#225;c.

Ba đ&#225;a m&#225;t kh&#225;u súng nh&#225; không l&#225;p đ&#225;n cho anh b&#225; vào túi đ&#225; phòng khi c&#225;p bách. Anh Kim hí h&#225;ng th&#225;c t&#225;p xoay kh&#225;u súng t&#225;i lui nh&#225; đã t&#225;ng xem trong phim cao b&#225;i. M&#225; nh&#225;t đ&#225;ng không ch&#225;u và b&#225;o anh tr&#225; súng l&#225;i: “M&#225;c dù súng đó không l&#225;p đ&#225;n nh&#225;ng ng&#225;i khác l&#225;i t&#225;ng con c&#225;m súng b&#225;n h&#225;, h&#225; b&#225;n con v&#225;i đ&#225;n thi&#225;t thì có ph&#225;i là con ch&#225;t tr&#225;c không?” Anh Kim luy&#225;n ti&#225;c nhìn kh&#225;u súng bóng lo&#225;ng l&#225;n cu&#225;i r&#225;i trao l&#225;i cho ba. Ba l&#225;c đ&#225;u ngao ngán vì lý l&#225;p lý c&#225;a m&#225; và đem súng tr&#225; v&#225; nhà kho.

Hai gi&#225; sau, c&#225; s&#225; não lo&#225;n lên, m&#225;i ng&#225;i ùn ùn kéo nhau v&#225; h&#225;ng chi&#225;c tàu h&#225;i quân. Gia đình Kim cũng n&#225;i đuôi theo h&#225;. Ba đi đ&#225;u tiên v&#225;i m&#225; sát bên c&#225;nh n&#225;m ch&#225;t tay đ&#225;a con trai út m&#225;i lên 6 tu&#225;i. Đ&#225;a em trai và anh Kim đi k&#225;, Kim n&#225;m tay 2 đ&#225;a em gái l&#225;t đ&#225;t ch&#225;y theo, còn ông bác và anh h&#225; đi sau cùng. Dù đã 4-5 gi&#225; chi&#225;u, tr&#225;i v&#225;n còn n&#225;ng g&#225;t, ti&#225;ng g&#225;i cha m&#225;, con cái kèm theo ti&#225;ng khóc c&#225;a nh&#225;ng bà m&#225; th&#225;t l&#225;c con vang lên liên h&#225;i. Khi đ&#225;n b&#225;n tàu, nhìn th&#225;y đ&#225; ăn, qu&#225;n áo, gi&#225;y dép v&#225;t b&#225; la li&#225;t đ&#225;i đ&#225;t, Kim th&#225;m nghĩ sao ai l&#225;i b&#225; quên đ&#225; đ&#225;c c&#225;a h&#225; đ&#225;y đ&#225;ng. Chi&#225;c thang đ&#225;n lên tàu v&#225;n đông ngh&#225;t ng&#225;i ch&#225;a nhích đ&#225;c chút nào.

Kim đ&#225;o m&#225;t nhìn chung quanh, m&#225;t ti&#225;ng rú th&#225;t thanh vang lên bên ph&#225;i, kèm theo ti&#225;ng “t&#225;m” nh&#225; có v&#225;t gì n&#225;ng v&#225;a r&#225;t xu&#225;ng n&#225;c, l&#225;i thêm m&#225;t ti&#225;ng “t&#225;m” khác l&#225;n h&#225;n. M&#225;y ng&#225;i đ&#225;ng k&#225; bên Kim th&#225;m thì nói: “L&#225;i m&#225;t đ&#225;a bé r&#225;t xu&#225;ng sông”. Nhìn lên boong tàu bên ph&#225;i, Kim g&#225;p c&#225;p m&#225;t đ&#225; hoe c&#225;a m&#225;t ng&#225;i đàn bà kho&#225;ng ba m&#225;i m&#225;y tu&#225;i, đ&#225;u tóc bù xù đang ch&#225;t tay xu&#225;ng n&#225;c kêu gào m&#225;i ng&#225;i giúp bà v&#225;t đ&#225;a bé m&#225;i r&#225;t xu&#225;ng sông. Thì ra bà may m&#225;n lên tàu tr&#225;c, ông ch&#225;ng còn k&#225;t &#225; đ&#225;i v&#225;i đ&#225;a bé ch&#225;ng m&#225;t tu&#225;i ch&#225;a lên tàu đ&#225;c; ông nghĩ ra cách th&#225;y đ&#225;a bé lên boong tàu tr&#225;c cho ng&#225;i &#225; trên ch&#225;p thì ông m&#225;i có hy v&#225;ng len lên tàu sau đó. Nào ng&#225; chi&#225;c tàu quá cao, mà s&#225;c ông thì không đ&#225; m&#225;nh đ&#225; th&#225;y đ&#225;a con lên trên boong tàu nên đ&#225;a bé r&#225;t xu&#225;ng sông.

Có ng&#228;i ở phía sau đ&#223;y Kim ti&#234;n g&#228;n “c&#229; thang” b&#228;c lên tàu. G&#228;i là “c&#229; thang” cho sang, th&#228;t s&#228; nó ch&#228; là m&#228;t t&#228;m s&#228;t ph&#228;ng, dài và h&#228;p ch&#228; đ&#228; cho m&#228;t ng&#228;i b&#228;c lên tho&#228;i mái, tay v&#228;n là m&#228;t s&#228;i dây nylon mong manh kéo t&#228; chân “c&#229; thang” đ&#228;n boong tàu. Sàn “c&#229; thang s&#228;t” r&#228;t tr&#228;n tr&#228;t vì ng&#228;i ta đã d&#228;m lên c&#228;m và n&#228;c tr&#228;c khi b&#228;c lên, và cũng ch&#228;ng có b&#228;c thang nào đ&#228; m&#228;t bàn chân có th&#228; đ&#228;ng v&#228;ng tr&#228;c khi bàn chân kia ti&#234;n b&#228;c lên “đ&#228;c” khá cao. Đa s&#228; các bà và tr&#228; em đ&#228;u đ&#228;n qua bên ph&#228;i đ&#228; v&#228;m vào “tay c&#228;m” mà leo lên.

M&#228;c đ&#228;u &#228; nhà Kim đ&#228;c ti&#234;ng là kho&#228; m&#228;nh và có s&#228;c ch&#228;u đ&#228;ng, th&#228; mà khi đ&#228;i đ&#228;n v&#228;i c&#229; thang lên “thiên đ&#228;ng t&#228; do” Kim b&#228;ng th&#228;y đ&#228;i s&#228;c. Kim choàng chi&#228;c túi đ&#228;ng hai b&#228; qu&#228;n áo vào vai đ&#228;a em gái và dùng tay trái n&#228;m tay nó, còn tay ph&#228;i thì ch&#228; dám v&#228;m h&#228; vào s&#228;i dây r&#228;i ti&#234;n lên. Kim &#228;c ch&#228;ng cũng kho&#228;ng hai m&#228;i m&#228;y bàn tay đã n&#228;m vào s&#228;i dây, r&#228;i có ai đi không v&#228;ng nghiêng h&#228;n v&#228; phía bên ph&#228;i thì ch&#228;c ch&#228;n Kim cùng m&#228;t s&#228; ng&#228;i s&#228; xu&#228;ng th&#228;m Hà Bá ngay l&#228;p t&#228;c. Lúc này Kim m&#228;i hi&#228;u t&#228;i sao c&#228;p v&#228; ch&#228;ng kia dám “ch&#228;p nh&#228;n th&#228;ng đ&#228;u” th&#228;y con lên tàu mà không “leo thang” nh&#228; m&#228;i ng&#228;i.

Lên đ&#228;c trên tàu, Kim và đ&#228;a em gái ng&#228;i x&#228;p đ&#228;i xu&#228;ng m&#228;t ch&#228; g&#228;n đó vì tay chân quá run, không “l&#228;t” đi đâu đ&#228;c n&#228;a. Ba th&#228;y v&#228;y b&#228;n b&#228;o m&#228;i ng&#228;i i ng&#228;i yên t&#228;i ch&#228; đ&#228; ba và anh Kim đi tìm m&#228;t ch&#228; khác cho c&#228; gia đ&#228;nh ng&#228;i an toàn h&#228;n. N&#228;a ti&#234;ng sau c&#228; nhà Kim n&#228;m tay nhau len l&#228;i trong đám đông, c&#228; l&#228;y cái đ&#228;u n&#228;a tr&#228;ng (b&#228;c) n&#228;a đen c&#228;a ba làm đích mà b&#228;c theo. Ch&#228; ba ch&#228;n v&#228;n &#228; trên boong tàu, n&#228;i anh Kim đang n&#228;m dài gi&#228; ch&#228;. Tuy ch&#228; này t&#228;ng đ&#228;i khô ráo và s&#228;ch s&#228; nh&#228;ng m&#228; không hài lòng c&#228; đòi đ&#228;i ch&#228; khác.

- Ông nhìn con trai ông kia, ch&#228; c&#228;n nó vô ý lẫn thêm vài centimét là r&#228;t t&#228;m xu&#228;ng sông, mi&#228;ng ch&#228;n c&#228;a sàn tàu ch&#228; cao b&#228;ng m&#228;t gang tay, th&#228; nào cũng có đ&#228;a r&#228;t xu&#228;ng sông.

- Th&#228; bà nhìn k&#228; chung quanh có còn ch&#228; nào tr&#228;ng tr&#228;i h&#228;n không?

M&#228; Kim đ&#228;i lý, vì đâu đâu cũng có ng&#228;i i ng&#228;i n&#228;m c&#228; nh&#228; “t&#228;c đ&#228;t là m&#228;t t&#228;c vàng”. N&#228;u b&#228; ch&#228; này ch&#228;a ch&#228;c đã tìm đ&#228;c ch&#228; khác khá h&#228;n.

- V&#228;y thì ông ph&#228;i ráng th&#228;c đ&#228;m đ&#228; canh ch&#228;ng l&#228; nh&#228; !

Khi tr&#223;i t&#223;i, chỉ c&#223; tàu m&#223;i t&#223; t&#223; r&#223;i b&#223;n. Chung quanh tàu ti&#223;ng đ&#223;n pháo kích v&#223;n nghe rõ m&#223;n m&#223;t. M&#223;i ng&#223;i c&#223; g&#223;ng ng&#223;i thu g&#223;n nh&#223; nh&#223;ng em bé m&#223;i sinh hy v&#223;ng không ai b&#223; l&#223;c đ&#223;n. Gi&#223;a nh&#223;ng l&#223;n đ&#223;n t&#223;a sáng c&#223; b&#223;u tr&#223;i trong đêm l&#223;nh, Kim nghe ti&#223;ng ba thì th&#223;m b&#223;o m&#223;:

- Tôi không bi&#223;t t&#223;ng lai c&#223;a gia đình mình ra sao? Nh&#223;ng n&#223;u có chuy&#223;n gì x&#223;y ra đ&#223;n tôi thì bà c&#223; g&#223;ng b&#223;o b&#223;c nuôi n&#223;ng con mình.

Gia đình Kim lúc &#223;y ai n&#223;y đ&#223;u thon g&#223;n n&#223;u không mu&#223;n nói là g&#223;y gò so v&#223;i tiêu chu&#223;n c&#223;a M&#223;. Th&#223; mà “nhà” cũng ch&#223; ch&#223;ng m&#223;t mét vuông r&#223;i cho 10 ng&#223;i, ch&#223; ng&#223;i còn ch&#223;a đ&#223; l&#223;y d&#223;u ra ch&#223; n&#223;m. Ba và hai ông anh ngày ngày thay phiên nhau đi cu&#223;c b&#223; cho gi&#223;n gân c&#223;t, khi ki&#223;m th&#223;y d&#223;u có ch&#223; tr&#223;ng là ng&#223;i / n&#223;m đánh m&#223;t gi&#223;c cho t&#223;i khi b&#223; đ&#223;i vì d&#223;m x&#223;i “đ&#223;t c&#223;m d&#223;i” c&#223;a ng&#223;i ta. Có khi tìm không đ&#223; c&#223; ch&#223; mà mí m&#223;t c&#223; mu&#223;n x&#223;p là anh Kim chui đ&#223;i vào “tr&#223; s&#223;t” trông gi&#223;ng nh&#223; “tr&#223; đ&#223;n” k&#223; bên (ch&#223; có m&#223;y thanh s&#223;t v&#223;y quanh kh&#223;u súng kh&#223;ng l&#223; mà ba nói đ&#223; b&#223;n tr&#223; l&#223;i khi tàu b&#223; t&#223;n công gì đó) n&#223;m cho tho&#223;i mái. M&#223; s&#223; anh b&#223; đ&#223;n gi&#223;t c&#223; la anh hoài. Ba c&#223; n&#223;: “N&#223;u sét đánh nó b&#223; đ&#223;n gi&#223;t thì c&#223; tàu này m&#223;i ng&#223;i đ&#223;u ch&#223;t h&#223;t vì tàu làm b&#223;ng s&#223;t.”

Lệnh đ&#223;nh trên m&#223;t bi&#223;n c&#223; tu&#223;n m&#223;i c&#223;p đ&#223;c b&#223;n Subic Bay, Phi Lu&#223;t Tân và gia đình đ&#223;i tàu ti&#223;p t&#223;c đi qua Guam và r&#223;i qua M&#223;. M&#223;t chuy&#223;n đi không đ&#223;c s&#223;p x&#223;p tr&#223;c, gia đình Kim đã v&#223;t qua nh&#223;ng ngày m&#223;a n&#223;ng đói khát trên bi&#223;n c&#223; mà m&#223;i ng&#223;i c&#223; ng&#223; dài h&#223;n m&#223;t th&#223; k&#223;, đ&#223; đi đ&#223;n “thiên đ&#223;ng t&#223; do” xa qu&#223; h&#223;ng c&#223; ngàn d&#223;m tr&#223;ng.

Hi&#223;n nay đ&#223;u đang s&#223;ng t&#223;i Cali n&#223;i đ&#223;t tr&#223;i n&#223;i c&#223;n th&#223;nh n&#223; lúc nào không hay, nh&#223;ng Kim v&#223;n không ng&#223; r&#223;ng gia đình Kim và bao tri&#223;u ng&#223;i dân Vi&#223;t đã và đang tr&#223;i qua m&#223;t quá kh&#223; quá đau th&#223;ng. Kim h&#223;i t&#223;ng l&#223;i b&#223;y ngày dài đ&#223;ng đ&#223;ng &#223;y v&#223;i nh&#223;ng chu&#223;i ngày không có vi&#223;c gì làm, ch&#223; ng&#223;i m&#223; m&#223;ng có đ&#223;c m&#223;t chén c&#223;m nóng ăn chung v&#223;i th&#223;t bò xào khoai tây ho&#223;c th&#223;t heo kho tôm trong khi th&#223;c t&#223; thì c&#223; nhà ph&#223;i ăn mì khô vì không có n&#223;c nóng; khi h&#223;t mì thì m&#223;i ng&#223;i ng&#223;m m&#223;y viên k&#223;o ông anh h&#223; đem theo đ&#223; có ch&#223;t đ&#223;ng trong ng&#223;i cho kh&#223;i ki&#223;t s&#223;c. So v&#223;i h&#223;n 34 năm đã s&#223;ng t&#223;i M&#223;, Kim th&#223;y sao th&#223;i gian đi quá nhanh. Ph&#223;i chăng th&#223;i gian ch&#223; kéo dài và có ý nghĩa khi ta s&#223;ng trong c&#223;nh “th&#223;p t&#223; nh&#223;t sinh” ho&#223;c khi ta làm m&#223;t công vi&#223;c gì đó có ích l&#223;i cho ng&#223;i khác thay vì cho chính b&#223;n thân mình?

Nguyễn Thi